

■ Politické strany

Petr Honzejk
petr.honzejk@hn.cz

Jaké šance má Kupkova ODS v období českého pragmatismu

O bčanská demokratická strana si na kongresu zvolila nové vedení. Hodlá se profilovat jako jednoznačný lídr opozice a za čtyři roky se chce vrátit do Strakovy akademie. Výchozí situace přitom vůbec není jednoduchá.

Volbu ve vysočanském hotelu Clarion neprovázelo nějaké velké nadšení. Kupka, kterého podporoval odcházející předseda Petr Fiala, získal 64 procent hlasů. Jeho protikandidát, radikální kritik poměrů v ODS Radim Ivan, který mluvil o strejckracii a ustrašené hře na 0:0, to dotáhl na nezanedbatelných 27 procent. Zbytek delegátů si nevybral nikoho. Vypadalo to nakonec spíše jako rozpačitá volba z nezbytí. Kupka proto bude mít opravdu co dělat, aby dokázal do partaje napumpovat energii a vrátit jí vítěznou mentalitu, která se z ní postupně vytratila.

Je také velkou otázkou, jak si uhazený padesátník povede navenek. Čekají ho střety s Andrejem Babišem, při kterých bude nutné sundávat rukavice, což zatím Kupkovou přirozeností věru nebylo. Zároveň bude zajímavé sledovat, jak bude působit vedle výrazných a rétoricky velmi dobře vybavených představitelů opozice – šéfa STAN Víta Rakušana, Piráta Zdeňka Hříba, který byl mimochodem podobně jako Kupka v sobotu zvolen do čela své partaje. Kupka byl zatím výbornou dvojkou Petra Fialy. Přejichod do politické extraligy, která je v našich poměrech soutěží alfasamců, může zvládnout, ale nebude to pro něj snadné.

Ještě větší potíží ovšem bude spočívat v obsahu politiky ODS. Pokud chce Kupka uspět, bude muset ODS vrátit image strany, která má ekonomickou kompetenci a dokáže přicházet s praktickými řešeními konkrétních problémů. Sám to dobře ví, protože v projevu na kongresu řekl: „Nastupuje období českého pragmatismu. Lidé se budou ptát: Funguje to? Pomůže mi to? Má to smysl? A ODS musí být strana, která nabízí funkční řešení.“

Má pravdu, jenže problém spočívá v důvěryhodnosti. Když Kupka mluví o tom, že se strana musí znovu stát první volbou podnikatelů a stranou, kterou si lidé budou asociovat s reformami, logicky čelí nedůvěře. „Proč jste se, když jste vládli, nechovali tak, jak tvrdíte, že se budete chovat teď?“ zeptá se kdekdo. Jak vám máme věřit, že nezvednete daně, když jste

před čtyřmi lety tvrdili totéž a pak jste daně zvedli? A tak dále. Zlomit sentiment bude mimořádně obtížné.

Navíc bude muset Kupkova ODS čelit populistům z hnutí ANO, kteří slíbí kdykoli komukoli, včetně podnikatelů a živnostníků, cokoli. A nejen slíbí. Své sliby budou klidně realizovat na dluh. Populismus dnes není pouze levicový, je i pravicový a odpověď se na něj hledá z pozic odpovědné politiky opravdu těžko. Najde ji Martin Kupka? Dokáže Čechům vysvětlit, že „modré z nebe pro každého“ není reálné, aniž bychom zničili budoucnost?

Poslední a asi největší problém Martina Kupky spočívá v představě, že jeho strana může vyhrávat volby sama tak jako v devadesátých a nultých letech. Mezi ODS a hnutím ANO dlouhodobě zeje propast 20 procentních bodů. Pouhým „návratem k pravicovým kořenům“ je zacelitelná jen těžko, zejména proto, že dělení na levici a pravici přestává voličům dávat smysl. Odcházející předseda Petr Fiala straníky upozornil, že pokud bude chtít nepopulistická část politického spektra tvořící dnešní sněmovní opozici vyhrát, bude muset úzce spolupracovat. Je jedno, jestli se bude projekt jmenovat Spolu, podstatné je, že cesta k úspěchu opravdu nevede skrze stavění báboviček na pěti izolovaných písečcích, což si většina v současné ODS nechce připustit. Martin Kupka tak může nakonec uspět skoro ve všem. Může se stát alfou, může ODS otevřít i vrátit ekonomickou kompetenci. Pokud se ale bude dlouhodobě přizpůsobovat stranické náladě, která není nakloněná ani rozvíjení projektu Spolu, natož hlubším integračním projektům, a nepokusí se straníkům vysvětlit realitu, může na návrat do Strakovy akademie zřejmě zapomenout.

~
Dokáže Martin Kupka Čechům vysvětlit, že „modré z nebe pro každého“ není reálné, aniž bychom zničili budoucnost?

■ Sociální péče

Julie Hrstková
julie.hrstkova@hn.cz

Proč dobře myšlený zákaz vícelůžkových pokojů může radě rodin uškodit

K moderní sociální péči nepatří tři- a vícelůžkové pokoje, a tak Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR vyzvala k jejich zákazu od roku 2031. Součástí návrhu, který by prostřednictvím novely mělo prosadit Ministerstvo práce a sociálních věcí, je i specializovaný dotační titul na rekonstrukce a modernizace ubytovacích kapacit. Cílem je, aby přechod na vyšší standard neohrozil dostupnost služeb ani jejich finanční stabilitu. Je to skvělý nápad a určitě by jistému počtu klientů domovů sociálních služeb zlepšil poslední chvíle života. Rozumný je i požadavek na dotační titul.

Zatím jsou ovšem pro řadu rodin třílůžkové pokoje požehnáním. Ve chvíli, kdy se starají o příbuzného, který vyžaduje nepřetržitou péči, jsou právě tyto pokoje mnohdy jedinou možností. Nejen co se týká dostupnosti, ale i ceny. Zejména v oblastech, kde je vysoký převis poptávky a kde jsou prakticky jedinou dostupnou možností soukromí poskytovatelé těchto služeb. Ti ovšem svým klientům kromě regulovaných cen za jídlo a ubytování účtují také poplatek za poskytované zdravotnické a další služby. Ten je často vyšší než regulovaná částka. Pobyt v třílůžkovém zařízení v Praze už teď stojí cca dvě třetiny pražského průměrného (hrubého!) platu, který přesahuje 61 tisíc korun, na který dosáhne tak třetina lidí. Ceny za dvou- a jednolůžkové pokoje se šplhají o další jednotky až desítky tisíc korun výš.

Dostupnost pobytových sociálních zařízení je dlouhodobě mizerná. Přesun péče na rodiny a terénní sociální pracovníky je pěknou myšlenkou, i tady však kromě dostupnosti dojde často k nárazu s realitou, co se týká fyzických, psychických a také finančních možností. Opévaný příspěvek na péči je pro většinu domácích pečovatelů dostupný asi jako pro běžného návštěvníka hor výstup na Mount Everest. A ochota úřadů pomáhat je až na výjimky nulová.

Nápad zrušit vícelůžkové pokoje je tedy dobrý, ale nejdřív je nutné zlepšit dostupnost těchto zařízení, nastavit standardy péče ve smyslu minimálního počtu ošetřovatelů na počet klientů a zlepšit finanční podmínky personálu v kombinaci s jeho pečlivějším výběrem. Teprve pak se můžeme bavit o tom, co dál.

■ Sport

Vyplatí se sponzorům investice do fotbalového šampionátu?

Adam Austera
autori@hn.cz

Mistrovství světa ve fotbale, které budou v červnu a červenci 2026 hostit Spojené státy americké, Mexiko a Kanada, je největší svým herním objemem, ale i částkou, kterou jeho pořadatel FIFA inkasuje. Šampionát tím překoná všechny dosavadní sportovní podniky historie.

Mistrovství se poprvé v historii zúčastní 48 národních týmů (v Kataru v roce 2022 jich hrálo 32), z čehož vyplývá i rekordní počet zápasů, které se během více než měsíce odehrají, a sice 104. Letošní šampionát pracuje s vůbec největším objemem finančních prostředků v historii. FIFA počítá, že v aktuálním rozpočtovém cyklu utrží 11 miliard dolarů a náklady dosáhnou 10,9 miliardy. Některé odhady hovoří o příjmech v intervalu 11 až 14 miliard dolarů. Na každý pád jde o částku, která je téměř dvojnásobná oproti předchozímu rozpočtovému cyklu z let 2019 až 2022, v jehož rámci proběhlo mistrovství světa ve fotbale v Kataru.

Největší část příjmů FIFA v cyklu 2023 až 2026 pochází z televizních vysílacích práv (asi 4,3 miliardy dolarů, tedy 39 procent). Druhým největším zdrojem příjmů je prodej vstupenek (3,1 miliardy, 28 procent), třetí nejvýznamnější položkou jsou příjmy z marketingových práv (2,7 miliardy, 24,5 procenta). Zbývající příjmy připadají na příjmy z olympijského turnaje, ženského MS a dalších licencí a podobně.

Dominantní položkou ve výdajích tvoří financování pořadatelství vlastních turnajů, tedy zejména mistrovství světa (5,6 miliardy dolarů, 51,4 procenta), a podpora fotbalu a vzdělávání (3,9 miliardy, téměř 36 procent). Zbývající stovky milionů dolarů pak jdou na řízení organizace FIFA, marketing nebo organizování televizního vysílání.

V hlavní kategorii sponzoringu, kterou je „partner FIFA“ a jehož příspěvek činí 150 až 200 milionů dolarů, je sedm firem. Z toho v USA jsou Visa a Coca-Cola. Také Jižní Korea má dva klíčové hráče: Hyundai a Kia. Dále pak sponzorský „dream team“ doplňují Saudi Aramco ze Saúdské Arábie, německý Adidas a čínské Lenovo.

Největší firmou ze všech sponzorů z hlediska své tržní kapitalizace je zmíněný vedoucí světový těžář Saudi Aramco. Následují Visa a Bank of America.

Světový šampionát ale bude mít také nezanedbatelné ekonomické dopady, a to jak na všechny tři pořadatelské země, tak i na zbytek světa, který je na celém turnaji nějak zainteresován. Podle necelý rok staré analýzy samotné organizace FIFA lze očekávat příspěvek mistrovství světa ke globálnímu hrubému domácímu produktu (HDP) ve výši necelých 41 miliard dolarů.

V důsledku šampionátu má vzniknout 824 tisíc pracovních míst v ekvivalentu full time jobs. Globální veřejné rozpočty pak mají inkasovat 9,4 miliardy dolarů, ať už v podobě přímých nebo nepřímých daní.

Z pohledu pořadatelských zemí se na největší ekonomický benefit mohou těšit Spojené státy. Podle FIFA bude příspěvek k americkému HDP více než 17 miliard dolarů. Americké veřejné rozpočty získají 3,4 miliardy a v důsledku turnaje v USA vznikne 185 tisíc nových pracovních míst.

Samozřejmě že největší část příspěvku k růstu ekonomického výkonu zejména v pořadatelských zemích připadá na turistický ruch. Jen fanoušků se vstupenkami má být více než 6,5 milionu. Další budou přítomni třeba ve fanzónách nebo se jinak zapojí do sledování turnaje.

Zároveň je ale třeba upozornit, že uvedené ekonomické benefity nebudou trvalého charakteru. To je ostatně charakteristika prakticky každého takového sportovního klání. Jistě, infrastruktura, která se kvůli mistrovství vybudovala nebo opravila, zůstane, ale de facto vše ostatní má jen dočasný efekt.

Můžeme se na to podívat okem jednotlivého fotbalového fanouška. Jeho výdaje související s účastí na MS (nebo třeba jen s pouhým sledováním z pohodlí svého domova) budou nejspíše uskutečněny na úkor výdajů v jiné části roku. Zjednodušeně řečeno, kdo se vydá na šampionát v červnu či červenci, nejspíše omezí své výdaje v květnu, září nebo listopadu téhož roku.

Autor je analytik společnosti Ozios